

לדך שלקום

מיסודו של המלוב"ן ראש המקובלים הנאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זע"א

י-ם	ת"א	חיפה ב"ש	י-ם	כניסה:
6:26	6:45	6:47	6:46	
7:40	7:43	7:42	7:42	יציאה:
8:19				ר"ת:

מפרסם התורה

חידישים קורים לשולחן שבת

קדושתה ומעלותיה של המצה

דבר ה'

מאת הרשב"ת מאת מור' עמ"ד המקובל רבי משה שמואל שליט"א

אין לשאול שאלות מדוע עשה ה' ככה

"הודעני נא את דרךך ואדעך למען אמצא חן בפניך" (לג, יג)

ביקש משה רבינו (לג, יג) "הודיעני נא את דרךך", אמר לו הקב"ה (שם, כא) "הנה מקום אתי", והגמרא (ברכות ז) מבארת שביקש משה לדעת דרכיו של הקב"ה 'מפני מה יש צדיק ורע לו רשע וטוב לו, ועל כך השיב לו 'הנה מקום אתי', מבאר הרש"ר הירש (לג, כא) את תשובת הקב"ה למשה, מי שהוא מהלך על הארץ אינו רואה כי אם מחזה לחוד, אמנם המהלך על כנפי רוח, ועולה ממעל לארץ על ידי מטוס הרי רואה הוא כמה וכמה מחזות כאחד. כך אמר לו הקב"ה "הנה מקום אתי", כלומר אם תעלה השמימה, וכן אם תגביה את ה'דעת' שבך להביט על הכל בהבטה שמימית, אזי תראה מלמעלה עד כמה כל דבר בחשבון ארוך עם הרבה פרטים ונידונים, וכאשר תראה כמה טובה יש בכל דבר ודבר המתרחש בעולם, שוב לא יהיו לך שום קושיות.

משל, לאיש פשוט שנתנו לו להיכנס אל תוך החדר ששם יושב ה'טייס' ומנהיג את המטוס בתבונה, והנה חדר קטן זה על כל קירותיו ופינותיו מלא הוא בכפתורים שונים למיניהם, וכולם נעשו למטרות שונות זה לנסיעה, זה לאורה וכו', דבר דבור על אופניו בחכמה נפלאה, ויהי כאשר נכנס אדם זה התפעל מכל מה שראו עיניו, פנה לטייס והצביע על אחד הכפתורים וביקש לדעת למה הוא מיועד, ומה קורה אם לוחצים עליו, לגלג עליו הטייס ושאלו וכי הבנת כבר תכליתם ומטרתם של כל הכפתורים המרובים הקבועים כאן, שהנך בא לברר אודות כפתור זה דווקא?...

והנמשל מובן, מסתובב לו אדם בעולם הזה שברא הקב"ה, כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך, ובא לשאול על איזה מקרה אשר קרהו "על מה עשה ה' ככה" (דברים כט, כג), והרי אין לך 'תפשות' גדולה מזו, וכי יש לו שמץ השגה והבנה בכל ההלך ילך הנעשה בהאי עלמא, ואיך ירצה להבין פרט אחד קטן מכל מערכת השמים והארץ...

פעם שאלו את הגאון החפץ חיים זע"א מיהו נחשב יהודי מרום ונעלה? השיב החפץ חיים' במשל: אדם עומד בסמוך לכותל, אינו רואה מאומה לפניו זולת הכותל, אולם אם האיש העומד בפני הכותל הוא אדם גבוה, הרי הוא מביט מעל הכותל ורואה את כל המרחב אשר מצד השני של הכותל. כיוצא בזה הוא לענין הבטחון, פעמים ש'כל העולם נעשה לפניו ככותל', ועולם חשך בעדו. ואמנם אם הוא יהודי נעלה ומרומם, כלומר בעל בטחון כדת וכנוכח, הרי הוא כאותו הגבוה המכיר ורואה גם את צידו השני של הכותל, אף הוא רואה שהכל לטובה ולברכה, ולא רק את החושך הנראה מצד זה של הכותל.

שכן כך היא המצה, בלי הכנה, איך ששמנו אותה כך היא נשאתה, ובכל זאת יש לה כח קדושה גדול מאד שמכניסה באדם רפואה ויצר-טוב, ואמונה, ועוד.

עת רצון

ורמזים נפלאים ועמוקים נאמרו בסוד המצה הקדושה הלזו. וכפי שדרשו דורשי רשומות, כי: "אכילת מצה לביל פסח", עולה בגימטריא: "עת רצון". ללמדך, שבעת אכילתה מתגלה המצח העליון, ומתבטל החמץ.

וגם: מצה עולה בגימטריא: במוכס"ז. הוא סוד השם הכתוב על המזוזה [שהם האותיות הבאות אחרי 'אלהינו'] ומסוגל לשמירה מן המזיקים והטומאה - לבל יכנסו אל הקודש פנימה ויגרמו אל החימוץ.

ובספר 'יושיע ציון' (פרשת שמיני אות ח) הביא עוד רמז על הכתוב (שמות ו, כח): "משה בארץ מצרים", שהוא סופי תיבות: מצה, לרמוז שהיא הסיבה ליציאת מצרים, וגם נרמז בסופי תיבות: "המעלה אתכם מארץ" אותיות מצה, לרמוז כי היא שומרת מכל מרעין בישין, ולכן: מכל צרה הצילני (תהילים נד, ט) הוא ראשי תיבות: מצה. ('יושיע ציון' תהילים נד, אות א)

אכילת מצה מזכנת את נשמת ישראל

וכן אמרו בזוהר הקדוש (שם), שאכילת מצה מזכנת את נשמת ישראל מכל לכלוך ופגם, ולא רק על חטאים לשעבר, אלא היא גם מסוגלת לטהר את הנפש על להבא. וכן כתוב בספר ישמח ישראל (להגדה של פסח, אות נו) כי המצה מעוררת אותנו ל'אהבת ה' - וממילא כאשר נהיה בריאים בנפשנו אחר אכילת המצה, לחם הרפואה, שוב לא נכסוף לשום דבר - זולת ה' יתברך, תורתו ומצוותיו. כי תגדל האהבה אליו, לאהבה את ה', אהבה שאין לה תכלית וסוף על כל אהבת עולם הזה. וזהו: 'אפיקומן', שהוא נוטריקון: 'אפיקו מיני מתיקה', לרמוז שיסיר מעליו את כל הנאות עולם הזה, ויהיה דבוק באלוקים חיים.

ומכל מקום, אין דברי הזוהר הקדוש יוצאים מידי פשוטן, שאכילת המצה מביא לאדם גם רפואת הגוף בפועל ממש, וכמרומז בשמה 'מצה' - שהוא ראשי תיבות (תהילים נד, ט): מכל צרה הצילני. מכל זה נלמד, איזו מתנה גדולה קיבלנו בחג הקדוש הזה, ובכך נחשב את המצה הקדושה הזו - מצות אכילת מצה, אשר בכל אכילה ואכילה אנו מקיימים בה מצות עשה דאורייתא, כפי המובא בשם הגר"א, וזוכים בה למעלות עליונות נשגבות, ולרפואת הגוף והנפש. שבת שלום וחג שמח!

ידוע הוא, כי חג הפסח שבו זכינו לצאת מצרים - נחשב כאילו 'נולדנו מחדש', היות וכלל ישראל היו שרויים במ"ט שערי טומאה של מצרים, והגענו למצב בו ח"ו התבטלנו מלהיות לעם, והוצרכנו להוולד מחדש, והוא ההתחלה לקבלת התורה, כי בו נהיינו לעם ובנים ממש לקב"ה.

וכמו שביציאת מצרים נחשב כאילו נולדנו מחדש ועתה אנחנו ממש כקטן שנולד, כן נעשה בכל שנה ושנה בהגיע ליל הסדר נמצאים אנחנו כביכול במצב של לידה - לידת כלל ישראל, וכן בפרטיות כל יהודי נולד עתה מחדש, ומקבל כוחות חדשים למשך כל השנה כולה.

ולכן ציוו אותנו לאכול בימים הללו מצה שמורה, כי המצה היא רמז ליצר הטוב כנודע, ולכן נקרא בזוהר הקדוש (ה"ב דף קפג ע"ב) בשם מיכלא דאסוותא [-לחם של רפואה], מיכלא דמהימנותא [-לחם של אמונה]. ואם בימים הללו שהם ההתחלה של כל השנה והם היסוד של כל השנה שאנחנו נחשבים ל'קטן שנולד' - נזוהר מן החמץ שהוא יצר הרע, נעשים אנו בכך שמורים במשך כל השנה כולה מן היצר הרע, ונדבק אך ורק ביצר הטוב ולא נחטא. כי הזוהר הקדוש (שם) אומר שהמצה נותנת לאדם קדושה גדולה ואור גדול לגופו ולנשמתו, כי גופו נעשה קודש ונשמתו קודש קדשים.

מעכלים בגוף את קדושת ה'

והנה, המצה עשויה מלחם ומים בלבד, ללא שום תבלין או שמן וכו', כי היא באה להראות לנו, שהאכילה היא רק מתוך עצם הרצון לחיות ולא לשם תענוגות. וכמו שכתב החתם סופר (ח"מ השמטות סי' קצו), כי המצוות שבהם אנחנו מעכלים לתוך גופינו את קדושת ה', הם אכילת הקדשים בבית המקדש וכדו', וכיום נשארה לנו רק מצוה אחת - והיא מצות אכילת מצה, לכן בעת האכילה יש להזהר מאד בקדושה ובשמחה על שזכינו לכך. ובספר 'בני יששכר' (מאמרי ניסן מאמר ח אות א) כתוב: מה ההבדל בין חמץ למצה? שהחמץ, לאחר שהאופה סיים את עריכת הבצק ולאחר שהכניסו לתנור ומשך ידו ממנו, תופח הלחם מעצמו ונעשה גדול יותר ממה שהיה לפני האפיה. מה שאין כן במצה, שאינה תופחת ואינה גדלה יותר ממה שהיתה לפני האפיה. ובא לומר לך, כי פסח הוא בחינת "אתערותא דלעילא", בחג הפסח כל הפעולות וכל האורות לא מתבצעים על ידינו בהתעוררות שלנו, אלא הכל נעשה מאת השם יתברך, ומשפיע קדושה לאדם בלי הכנה מצידו.

רבי מאיר [שלום] אביחצירא זצוק"ל - שב"ק י"ז ניסן

כינויו: בבא מאיר. מגדולי הצדיקים בדורנו. נולד בתפילאלא (דרום מרוקו) בשנת תרע"ז [1917] לאביו רבי ישראל אביחצירא ["בבא סאל"י].

חסידא קדישא ופרישא גאון עצום היה רבינו כי לא בקיאות וידענות גרידא נראו אצלו אלא "גדלות בתורה" גדלות ענקית ממש בכל התורה כולה.

משחר ילדותו שקד רבינו בתורה בהתמדה נפלאה. באותה עת פקדו את בית הוריו שדר"ם מארץ הקודש והיו מביאים עמם ספרי לימוד. רבינו היה מבקש מאביו לרכוש את הספרים והיה קורא בהם בשקיקה. מתבודד היה בעלית הבית ועמל שעות רבות בשקידה עצומה בש"ס ובמפרשיה, בספרי ההלכה והשו"ת, וכולם היו נהירים לו כשמלה. ידיו רב לו גם בתורת הקבלה, ענותנותו ומדותיו התרומיות היו לשם דבר. היה מרבה בתעניות, סיגופים ובכיות. היה ממעט במאכל ובשינה, היה מרבה בתעניות דיבור וכמעט שאינו יוצא את החדר.

כמו שהש"ס ומפרשיו היו שגורים על פיו בעל פה באופן מבהיל, כך היה בקי בכל ספרי החסידות ובכל סדר הדורות של חכמי וגאוני ישראל, וכשונכסו אפילו גאוני הדור תלמידי חכמים מופלגים מוחות חריפים עם קושיות עצומות היה מפרך להם כאילו אין שום קושיא בדבר. והיה מצטט בציטוט מדויק מכל דברי ה"שב שמעתתא" הקצות והשאגת אריה רבי חיים בריסקער ועוד. בגיל שש עשרה החל למסור שיעורים בפני בחורי הישיבה של אביו בגמרא ובהלכה. הלימוד החל בראש אשמורת ונמשך עד עשר בלילה ברציפות מלבד הפסקות קצרות. מדי פעם היה משלב דברי תוכחות חוצבי להבות, אך עיקר השפעתו נבעה מדוגמתו האישית שהקרינה אצילות ופרישות והעמיד תלמידים למאות. שנים ספורות לאחר נישואיו עלה לכהן כרבה של העיר מדלת שבמרוקו (ע"פ הוראת אביו). בני העיר היו באים ליטול ממנו עצה ולהתברך מפי קדשו. בשנת תשי"א עלה ה"בבא סאל"י לארץ הקודש ורבינו מילא מקומו כרבה של ארפוד ואגפיה. בעקבות הסתלקות זוגתו הרבינית, כשנותר עם עולליו הרכים, עזב את כל הכבוד והגדולה שזכה להם במרוקו ועלה לחונן את עפר ארץ הקודש [בערך בשנת תשכ"ג]. אל פתחו השכימו גדולי רבני הארץ והציעו לו לכהן ברבנות. אולם רבינו, בראותו את שלטון פורקי העול, נחרד ופסל את כל ההצעות על הסף. מצבם הירוד של בני הנוער נגע מאוד ללבו הרחום, ורבינו החליט לטפל בהם, אך לא בהשפעה רבנית רגילה.

רבינו קבע את מושבו באשדוד, ושם החל להתבודד בקדושה ופרישות. מבקשי ה' החלו להשכים לפתחו [מנקיי הדעת שבדור ועד המון העם]. רבים מכל העדות היו משחרים לפתחו והיו שותים בצמא את דבריו. כולם יעידו יגידו תוקף חסידותו, קדושתו ושמירת עיניו אשר היו ממש לא מעלמא הדין. כל הנכנסים אליו חשו שלא ניתן להסתיר ממנו דבר, שכן הכל גלוי וידוע לפניו. מעולם לא אבה לשמוע קטרוג כלשהו על בר ישראל, ואמר שכשיש דין למטה יש דין למעלה - לכן טוב לוותר תמיד. את בניו [רבי אלעזר, רבי דוד, רבי רפאל, רבי יקותיאל ורבי ישועה ורחמים] הדריך בדרך הקדושה בה נהג ולימדם להרחיק מן הכיעור ומן הדומה לו. לא היה מטיף או מיסר אלא מספר להם על גדולי הדורות והליכותיהם ומתוכם למדו והשכילו. נפטר בחיי אביו י"ז ניסן תשמ"ג [1983] [אחר יסורים רבים], ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים [במרחק מה מקברו של הרש"ט] הספדוהו גדולי הדור (אריזי הלבנון).

תחתיו, אבל המלך היה צעיר, והשרים השתדלו בכל כחם לדבר סרה על כללות ישראל, והנה הגיע ליל פסח, והמלך התחפש בבגדי אדם רגיל ויצא לטייל יחד עם כמה משריו בשכונת היהודים, ובאותה שעה היו עם ישראל אומרים את ההגדה בשמחה ובקול רם. ויאמרו לו השרים: אדוננו המלך אתה רואה האיך היהודים הם כבני מלכים נמצאים בעושר וכבוד, דע לך שכל העושר הזה משלנו הוא, כי ידוע שהיהודים רמאים וגזלנים ואמרו לו שהוא מוכרח לגרש את ישראל מכל ערי טורקיה, אבל דע לך שכל זמן שרבי משה נמצא חי עמם לא תוכל עליהם, ולכן אתה צריך להתחיל עם רבי משה, ואחר כך עם כל ישראל. אמר להם המלך: ואיך אעשה? אמרו לו תן לנו את הטבעת, ובבקר אנו תולים אותך, ויתן להם את טבעתו, והם לוו אותו לארמונו. וכאשר נכנס המלך לחדרו, התחילה אמו המלכה לצעוק ולבכות, ותאמר לו: בני איפה התאחרת כל כך, אין אתה יודע שמלך צריך לשמור על עצמו, וכל רגע ורגע נמצא בסכנה, והוא אמר לה איך עבר עליו הלילה וסיפר לה את כל המעשה, וכשמוע המלכה את דברי בנה, החלה להטיח ראשה בכותל ולתלוש שערותיה ותאמר לבנה: מה עשית בני? אנהו אבודים, ודע לך, שאביך היה אוהב את רבי משה הרבה מאוד, שכל הצלחת המלוכה היתה על ידו, ודע לך שהשרים הללו כל מה שעשו אינו אלא משנאתם את רבי משה, ואת כל משפחת אביך. והרבה פעמים קמו נגד אביך ומררו את חיי עלומי. נדהם המלך ואמר לאמו, ומה אעשה עתה? אמרה לו: תיכף תקרא לרבי משה עצמו ותתייעץ עמו מה לעשות, כי הוא איש חכם ותמיד הציל אותנו בחכמתו. וכבוא רבי משה ויספר לו המלך את כל אשר קרה עמו, וישאל ממנו עצה מה לעשות, אמר לו רבי משה, אל תדאג אדוני המלך טרם יבואו לתלות אותי, תתלה אותם במקומי בעלילה שהם גנבו את טבעת המלך וחייבים מיתה, עד כאן סיפר להם הבעל שם טוב, והוסיף לעושה נפלאות גדולות, עשה לנו הלילה תשועה גדולה מחר יהיה האות הזה. הבעל הבית רטט עבר בגופו, בידעו שכל דברי הצדיק מדובר על ישראל שבכל תפוצות ערי טורקיה, והיה ממתין הגביר בכיליון עיניים לאור הבוקר. והנה ביום ראשון של פסח בבוקר נעשה רעש גדול בכל העיר קושטא, ונתפרסמה השמועה שתלו חמשה מהשרים הגדולים שגנבו את טבעת המלך, ורצו לתלות את רבי משה היועץ, במטרה לגרש את כל ישראל מכל ערי טורקיה. וכל זה חזה הבעל שם טוב ברוח קודשו בערב הפסח, ובכח תפלתו ביטל את הגזירה במרומים, וכך נצלו עם ישראל: ועל זה נאמר "ליל שמורים הוא לה" (שמות יב, מב) שבכל דור ודור שקמים עלינו במיוחד בליל פסח, הקב"ה מצילנו מידם (גדולה רבינו ישראל בעל שם טוב שער ג אות יב).

פעם אחת נסע רבי ישראל בעל שם טוב לקושטא בדרכו לארץ ישראל כדי להתראות עם הגאון הקדוש רבי חיים בן עטר, ומן השמים עכבו אותו שלא יסע לארץ ישראל. כידוע שאם היו נפגשים הבעל שם טוב והאור החיים הקדוש, אזי היו מביאים את הגאולה. ונשאלת השאלה אם מן השמים לא רצו שהבעל שם טוב יגיע לארץ ישראל, מדוע עזרו לו להגיע לקושטא? והתשובה לזה יתבאר מהמעשה הבא.

כאשר הגיע הבעל שם טוב לעיר קושטא עם בתו, נסתלקה ממנו רוח הקודש, והיה אז ימים ספורים לפני חג הפסח. והיו בצער גדול שלא היה להם מה לאכול, הגיע יומיים לפני פסח, לקחה הבת את בגדי אביה והלכה על שפת הים כדי לכבסם לחג, והיתה בוכה מרוב צער שאין להם מאומה כדי לקנות לצורכי החג. והנה עבר שם יהודי אחד עשיר, וראה אותה בוכה, ושאלה מי את? ולמה תבכי?, אמרה לו: שיש לה אבא קדוש וצדיק, ופה אין להם שום מכירים, וכלתה פרוטה מן הכיס ואין להם במה להחיות את עצמם, ובמה לעשות את חג הפסח. ויען ויאמר לה: אל תדאגי בתי, אמרי לאביך שברוך ה' יש לי כל טוב, ואמר לה שיבואו אצלו לחג, והראה לה היכן הוא גר, ולקח ממנה את הכתובת היכן הם דרים. בערב הפסח אחר תפלת שחרית הלך העשיר למעונו של הבעל שם טוב, ואמר לו העשיר, אינני זז מכאן עד שתבא עמי לביתי ונאכל יחד את סעודת החמץ האחרונה, וכן היה, וכאשר דרך הבעל שם טוב על מפתן ביתו של העשיר הרגיש פתאום שמחה גדולה בלבו, וידע שחזרה אליו רוח הקודש, ואכלו בשמחה את החמץ, ויבקש הבעל שם טוב מבעל הבית שיתן לו מקום לנוח, והעשיר ייחד לו חדר, והבעל שם טוב שכב על מטה וישן כל היום: והנה הגיע שעת מנחה וילך בעל הבית להקין את הבעל שם טוב, וראה פלא שהוא נמצא בשינה עמוקה ובוכה ומתפלל ומבקש רחמים, ולא רצה להקיצו משנתו, אבל בראותו שהצבור כבר התחילו להתפלל הקיץ אותו, בהתעוררו קפץ הבעל שם טוב משמחה ואמר: "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם, הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו". והלכו להתפלל מנחה וערבית וחזרו לבית העשיר בשמחה: אחר הקידוש כשהתחילו לספר ביציאת מצרים אמר הבעל שם טוב: יש לי לספר לכם מעשה, אבל קודם נאמר את ההגדה על נס שנעשה לאבותינו. והתחילו לומר את ההגדה בשמחה, וכאשר גמרו את ההגדה כבר היה אחר חצות. אמר הבעל שם טוב: שמעו נא את המעשה הנורא אשר אספר לכם, ושימו לב כי למחר בבקר יתפרסם הדבר בכל העיר קושטא, אמר להם: ידוע בעיר קושטא היה שולטן אחד, והיה לו בן יחיד, וכן היה לשולטן יועץ יהודי ושמו רבי משה, והשולטן היה אוהבו מאד, אבל שרי המלך היו שונאים אותו על היותו יהודי, והרבה פעמים ספרו עליו לשון הרע, אבל השולטן לא היה מקבל דבריהם. והנה המלך מת פתאום, והמליכו את בנו